

ANTİK ŞEHİR-DEVLETLERİNE (POLİSLERE) AİT SİKKELER VE STİLİSTİK ÖZELLİKLERİ

Ahmet GÖZLÜ*
Mustafa KALKAN**

ÖZET

Nümismatik disiplini, arkeolojinin çalışma sahası içinde özel bir alan teşkil eder. Arkeolojik kazılar sırasında ortaya çıkarılan materyaller arasında farklı bir yere sahip olan nümismatik (meskûât: sikkebilim) örneklerinin değerlendirilmesi entelektüel bir birikim gerektirmektedir. Ülkemizde gerçekleştirilen arkeolojik kazıların dışında, gayri resmi olarak yapılan aramalar sırasında tespit edilen sikke miktarı, arkeolojik kazılarda elde edilen sikke oranının yüzlerce katı daha fazladır.

Arkeoloji bilimi açısından bakıldığında “kimliksiz objeler” şeklinde tanımlanan gayri resmi numismatik objeler oldukça zengin bir kaynak sahasıdır. Ülkemizde uygulanan yanlış kültür politikaları sebebiyle, defneciler ya da mezar hırsızları tarafından ele geçirilen sikkeler, ABD (New York), Uzakdoğu (Tokyo) ve Avrupa’daki (Paris, Münih vd. şehirlerde sergilenmekte) yüzbinlerce sikke-obje deniz ve kara yoluyla bu ülkelere götürülerek, periyodik aralıklarla gerçekleştirilen müzayedeleri süslemektedir.

Buradan hareketle gayri resmi arkeolojik obje akışı gerçekleşirken, farklı araştırmalar sırasında şans eseri görme ve ölçülerini alma imkânı bulduğumuz çok sayıda sikkenin, nümismatik disiplini açısından özelliklerini inceleme şansı elde edilmiştir.

Bu bağlamda bilimsel duyarlılıkla odaklandığımız Karadeniz bölgesindeki sikke hareketliliğinin en güzel örnekleri arasında yer alan ve farklı coğrafi kesimlerdeki antik şehir devletlerine ait olan sikkeler, bölgede nasıl bir ticari potansiyelin gerçekleştiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Karadeniz, sadece antik şehir devletlerinin (Sinope (Sinop), Amisos (Samsun), Kerasos (Giresun), Trapezunt (Trabzon) vd.) ticari hareketliliği ve boğazlar yoluyla bölgeden Akdeniz sahasına götürülen malların önemi açısından değerlendirilmemelidir. Karadeniz’in karşı yakasında yer alan Bosporos Krallığı’na bağlı olan Pantikapion-Kerç kolonisi içinde yer alan küçük yerleşimlerle birlikte Phanagoria şehirleri, “Kuzey Ticaret Yolu” olarak kabul edilen bugünkü Rusya ve diğer Orta Asya ülkelerinden getirilen yeraltı ve yerüstü kaynakları açısından da Cenevizliler için altın değerindedir. Roma İmparatorluğu’nun bölge ile olan askeri-ticari ilişkileri de önemlidir, imparatorluğun en değerli gelir kaynakları arasında yer alan ve yüksek miktarda vergi geliri getiren bölgedir. Bölge aynı zamanda erken dönemlerden itibaren Roma orduları için köle-insan-asker kaynağı olarak da değerlendirilmiştir. Bütün bu sebeplere bağlı olarak Kuzey Karadeniz, antik şehir devletlerinin tüccarlarının hücum ettiği ve ticari canlılıktan kazanç elde etmeye çalıştığı bir kavşak noktasıdır.

Arkaik dönemle başlayan ve Hellen şehirlerine ait olanların yanı sıra, stilistik açıdan farklı tiplerinde içinde yer aldığı Erken Roma dönemine ait sikkeler, bakır, bronz, bilyon ve farklı alaşımlardan meydana gelmiştir.

Bu bölgeye, farklı şehir devletlerinden getirilen sikkeler, ağırlık, metal çeşitliliği, darp tekniği (bombe-kabartma) ve süsleme sanatının inceliklerine sahip olmaları yönüyle diğer sikkelerden belirgin özelliklerle ayrılırlar. Aşağıda şehir devletlerine ve farklı krallara ait olarak verilen örnekler yüzlerce dir.

* Dr. Öğretim Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı. ahmetgozlu69@hotmail.com.

** Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı. kalkan12@hotmail.com.

Çok sayıdaki örnek, bazı tipik nitelik taşıyan numunelerin dışında küçük detaylarla (yılı, darb yeri, metali ve ağırlığı) birbirinden ayrılmış, bunların arasından seçim yapılarak sikke sayısını sınırlama yoluna gidilmiştir. 73 sikke örneği diğerlerine oranla bazı farklı özelliklere sahip oldukları için seçilerek nümismatik perspektifi açısından değerlendirmesi yapılmıştır.

Ç.:15X13 mm, E.:1.1 mm, A.:1.32 gr. Ç.:22X21 mm, E.:2 mm, A.:5.74 gr. Ç.:30X29 mm, E.:3.5 mm, A.:18.91 gr.

Ç.:17X16.5 mm, E.:3.2 mm, A.:4.35 gr. Ç.:16X15.5 mm, E.: 3 mm, A.:4.37 gr. Ç.:18.5X17.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.87 gr.

Ç.:18.5X16.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.89 gr. Ç.:16 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.41 gr. Ç.:19.5X19.2 mm, E.: 2mm, A.:4.74 gr.

Ç.:16.5X16 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.75 gr. Ç.:23.5X24 mm, E.: 2 mm, A.:7.34 gr. Ç.:24.5X23 mm, E.: 2 mm, A.:7.52 gr.

Ç.:27.5X26.5 mm, E.: 3 mm, A.:13.62 gr. Ç.:23.5X23 mm, E.: 2.5mm, A.:7.91gr. Ç.:26.5X25 mm, E.: 3.5 mm, A.:13.9 gr.

Ç.:15.5 mm, E.: 3mm, A.:4.69 gr. Ç.:0.9X0.9 mm, E.: 3 mm, A.:1.43 gr. Ç.:14.5X14.2 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.55 gr.

Ç.:14.5X13 mm, E.: 2.2 mm, A.:2.12 gr. Ç.:14.5X14 mm, E.: 3.2 mm, A.:3.85 gr. Ç.:17X15.5 mm, E.: 3 mm, A.:4.45 gr.

Ç.:16X15 mm, E.: 3.5 mm, A.:5.47 gr. Ç.:17.8X17 mm, E.: 3 mm, A.:6.15 gr. Ç.:17X16 mm, E.: 2 mm, A.:4.03 gr.

Ç.:18.8X18.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:5.53 gr. Ç.:16 mm, E.: 2.5mm. A.:3.29 gr. Ç.:17.5 mm, E.: 3.8 mm, A.:7.75 gr.

Ç.:16X14.5 mm, E.: 1.5 mm. A.:2.07 gr. Ç.:13.2X13 mm, E.:1.5 mm, A.:1.62 gr. Ç.:17X16.5 mm, E.: 2.8 mm, A.:3.82 gr.

Ç.:15.5X16.8 mm, E.: 2.1 mm, A.:4.06 gr. Ç.:15.5X15 mm, E. 3 mm, A.:3.36 gr. Ç.:16X15.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:4.92 gr.

Ç.:19.5 mm, E.: 3 mm, A.:6.45 gr. Ç.:17X16.5 mm, E.: 2 mm, A.:3.84 gr. Ç.:17.5X17 mm, E.: 3mm. A.:4.68 gr.

Ç.:23X22.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:6.74 gr. Ç.:27X25 mm, E.: 2 mm, A.:10.35 gr. Ç.:17 mm, E.: 3.5 mm, A.:5.40 gr.

Ç.:18.5X17 mm, E.: 2.5 mm, A.:4.53 gr. Ç.:17X16 mm, E.: 3 mm, A.:4.97 gr. Ç.:17.5X17 mm, E.: 2.1 mm, A.:3.63 gr.

Ç.:19.5X18 mm, E.: 2.5 mm. A.:4.80 gr. Ç.:16.5X17 mm, E.: 3.8mm. A.:5.27 gr. Ç.:16.5X15 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.93 gr.

Ç.:20X19.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:5.04 gr. Ç.:16.5 mm, E.: 3 mm, A.:4.23 gr. Ç.:17X15.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:4.16 gr.

Ç.:14.5X14 mm, E. 3 mm, A.:3.64 gr. Ç.:22X21.5 mm, E.:2.8 mm, A.:7.95 gr. Ç.:19 mm, E.: 4.5 mm, A.: 6.84 gr.

Ç.:18X16.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.96 gr. Ç.:18.5 mm, E.: 4 mm, A.:6.50 gr. Ç.:18.5X18 mm, E.: 3 mm, A.: 4.56 gr.

Ç.:19.5 mm, E.: 4 mm, A.:7.88 gr. Ç.:14 mm, E.: 4 mm, A.:4.19 gr. Ç.:19.5 mm, E.: 4.2 mm, A.:7.95 gr.

Ç.:30.5X29 mm, E.:3 mm, A.:17.19 gr. Ç.:30X29.5 mm, E.:3.8 mm, A.:22.57 gr. Ç.:14.6X14.5 mm, E.:2.1 mm, A.:2.90 gr.

Ç.:21X18.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:6.11gr. Ç.:18X17 mm, E.: 2.8 mm. A.: 3.89gr. Ç.:22.5X20 mm, E.: 3 mm, A.:7.62 gr.

Ç.:18X17.5 mm, E.: 2.8 mm, A.:5.43 gr. Ç.:15X14.5 mm, E.: 2.2 mm, A.:4.16 gr. Ç.:18.5X17.5 mm, E.: 3 mm, A.:7.06 gr.

Ç.:22.8 mm, E.: 2.5 mm, A.:8.40 gr. Ç.:23.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:12.49 gr. Ç.:26X24 mm, E.: 1.5 mm, A.:9.68 gr.

Ç.:29.2X28.5 mm, E.: 3 mm, A.:19.14 gr. Ç.:19 mm, E.: 2 mm, A.:5.56 gr. Ç.:26X25.8 mm, E.: 3.8 mm, A.:20.37 gr.

Ç.:25X22.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:11.87 gr.

Tebliğimizde sunulacak olan sikkeler arasında oldukça nadir örnekler mevcut olup, ilk kez bu sempozyumda sunulacaktır. **Anahtar Kelimeler:** Antik çağ, şehir devletleri, Karadeniz, Erken Roma, nümismatik, sikke.

Ç.:22X21 mm, E.:2 mm, A.:5.74 gr.

Ç.:30X29 mm, E.:3.5 mm, A.:18.91 gr.

AH coins. Sold as "unknown". Information completed and reference added, Sept. 2012. **Antoninus Pius and Marcus Aurelius**, AE24 of **Nicomedia, Bithynia**. Obv: **AYT KAICAP ANTWNINOC**, laureate head right. Rev: **(M AYP OYHROC KAIC NIKOM)**, bare head of Marcus Aurelius right. SNG von Aulock 752; RecGen 77.

Ç.:17X16.5 mm, E.:3.2 mm, A.:4.35 gr.

Ç.:16X15.5 mm, E.: 3 mm, A.:4.37 gr.

Yunan Seleukid Krallığı. Antiochos II Theos. M.Ö. 261-246 AE (16,7 mm, 4,12 g, 12 s). Sağında Sardes Nane. Apollo / **ΒΑΣΙΛΕΩΣ ANTIOXOY** Laureate, tripod; monogramlar sola ve sağa; aşağıda, solda çapa. SC 525.1; HGC 9, 253a. İyi VF, yeşil patina. Tahmini: \$ 50.00.

Ç.:16X15.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:4.92 gr.

Knidos, Caria, AE 24, 190-167 BC. Sağ ve sol omuza doğru Artemis büst, sağ ve omuz arkası / KNIDION ΠΑΝΤΑ. SNG Tuebingen 3430.

Ç.:16.5 mm, E.: 3 mm, A.:4.23 gr.

Makedon Kralları. Kassander 18 / Tripod. İlişkilendirme: SNG München 1030 var. (tripodun sağında kerykeion); SNG Alpha Bank 897 var. (aynı tarih) Tarih: M.Ö. 305-298. Apollon'un sağ kolu Laurier sağ ters: ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ / ΒΑΣΙΛΕΩΣ; Tripod, sağa yıldız. Boyutu: 18.57 mm Ağırlık: 6.43 gram.

Ç.:18.5X17.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.87 gr.

Coin ID #12588

Sinop (M.Ö. 27-AD 14) AE 23 - Augustus ve Julius Sezar

Augustus, Divus Julius Caesar ile birlikte, M.Ö. AE 20 (6.53 g). Tarihi 23 (M.Ö. 24/3?). Caesar sağa / Augustus başı sağa bakıyor. VF, yeşil patina.

City/Mint name:	Sinope
Keywords:	Roman/Bronze
References:	RG 81 and 84; Casey 303-4; RPC I 2115
Valuation:	CNG Auc. 99 (5/2015), lot 443 (\$750 + comm)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=12588

Ç.:18.5X16.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.89 gr.

Ç.:16 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.41 gr.

Coin ID #5125

(M.Ö. 130) Pylaimenes-AE 17 Pylaimenes. M.Ö 130. AE 17 (3.80 gr). Boğa başı / [BA] ΣΙΑΕΩΣ ΠΥΛΑΙΜΕΝΟΥ [Ε] ΥΕΡΓΕΤΟΥ, kanatlı Kerykeion.

City/Mint name:	Kings of Paphlagonia
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG BN 1555-1556; SNG von Aulock 150; BMC 3
Valuation:	Gemini Auc. 4 (1/2008), lot 142 (\$ 800 + comm)
Photo courtesy of:	Gemini, LLC - www.geminauction.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=5125

Ç.:18X17 mm, E.: 2.8 mm. A.: 3.89gr.

Coin ID #2419

(BC 130) Pylaimenes - AE 18

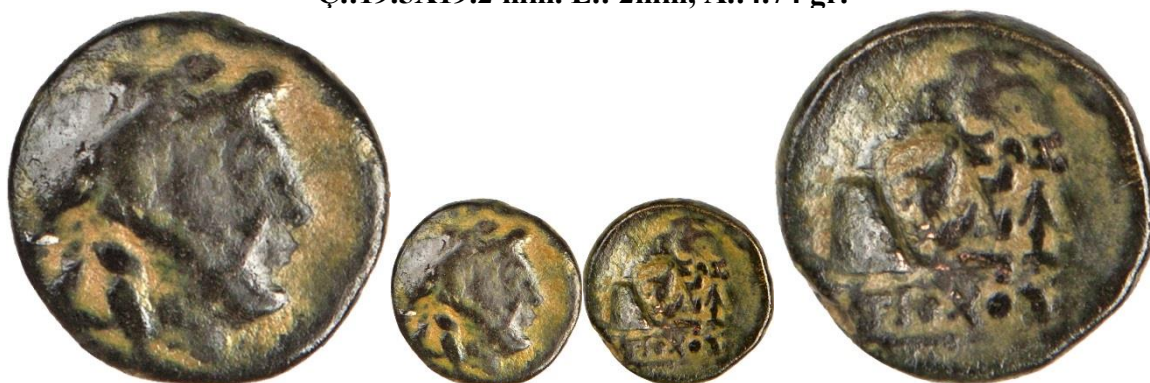
Boğanın kafası / ΒΑΣΙΛΕΩΣ sağa, ΠΥΛΑΙΜΕΝΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ sola, kanatlı Caduceus'a. EF, koyu kahverengi ve yeşil patina, biraz kaba yüzeylidir. Nadirdir.

City/Mint name:	Kings of Paphlagonia
-----------------	-----------------------------

Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	Waddington, Recueil, p. 127, 3; SNG Cop. -; SNG v. Aulock 150
Valuation:	CNG Auc. 61 (9/2002), lot 253 (\$180 + comm)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=2419

Ç.:19.5X19.2 mm. E.: 2mm, A.:4.74 gr.

Ç.:16.5X16 mm. E.: 2.5 mm, A.:3.75 gr.

Ç.:23.5X24 mm. E.: 2 mm, A.:7.34 gr.

Ç.:24.5X23 mm. E.: 2 mm, A.:7.52 gr.

Coin ID #3383

Ankyra (AD 253-260) AE 29 - Valerian I

Valerian I, 253-260 AD. AE29 (13.35g). Radiate, draped and cuirassed bust right / Three prize urns with palms. Near VF.

City/Mint name:	Ankyra
Keywords:	Roman/Bronze
References:	??? SNG von Aulock -, but cf. 6189 for same obverse die
Valuation:	CNG Elec. Auc. 129 (12/2005), lot 239 (\$201)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=3383

Ç.:23.5X23 mm, E.: 2.5mm, A.:7.91gr.

Coin ID #11852

Nikomedeia (AD 253-260) AE 28 - Valerian I, Gallienus & Valerian II

Valerian I, Gallienus ve Valerian II Sezar, 253-260 MS. AE28 (12.50 g, 12 saat). M.Ö. 256. Radyan, bol dökümlü ve büstü, sağda, Gallienus'un örtülü ve cıvıl cıvıldaayan; aralarında daha küçük kehribarlı, bol dökümlü ve kıyafeti II. tuğralı büstün sağında / Üç agonistik çömleği toprak hattında, her ikisi de tek bir hurma yapraklı, ikisi de merkezi olan iki tane içerir. Toprak koyu yeşil patina.

City/Mint name:	Nikomedeia
Keywords:	Roman/Bronze
References:	RG 413; Corsten –; cf. BMC 72 (for type)
Valuation:	CNG Auc. 97 (9/2014), lot 471 (\$ 575 + comm)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=11852

Ç.:27.5X26.5 mm, E.: 3 mm, A.:13.62 gr.

Ç.:26.5X25 mm, E.: 3.5 mm, A.:13.9 gr.

Ç.:15.5 mm, E.: 3mm, A.:4.69 gr.

Galatya Kralları, Deiotaros. M.Ö. 62-40. AE 16 mm, 6.20 gr. Zeus sağda/Büyük monogram ve Galatian kalkanı. SNG Fransa III, 2332; SNG von Aulock 6101.

Coin ID #8777

(BC 62-40) Deiotaros - AE 17

Deiotaros, ca 62-40 BC. AE17 (5.5g). Laureate head of Zeus right / Large monogram and Galatian shield. Very rare. GVF.

City/Mint name:	Kings of Galatia
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG France 2332; SNG von Aulock 6101
Valuation:	Lanz eBay (3/2012) #370596607465 (EUR 127 (\$166.55))
Photo courtesy of:	Numismatik Lanz - www.lanz.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=8777

Ç.:0.9X0.9.5 mm, E.: 3 mm, A.:1.43 gr.

Mysia, Prokonnesos. M.Ö.IV-III. AE 11 mm. Laureate kadın kafası sağa bakıyor / Oenochoe. BMC 3.

Coin ID #3283

City/Mint name:	Prokonnesos
-----------------	--------------------

Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG v. Aulock 1438; SNG France 2426
Valuation:	M&M Auc. 17 (10/2005), lot 790 (EUR 56 (\$ 67) + comm)
Photo courtesy of:	Muenzen & Medaillen Deutschland - www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=3283

Ç.:14.5X14.2 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.55 gr.

Coin ID #1802

Pergamon (BC 200-133) AE 15

Ç.:14.5X14.2 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.55 gr.

Bergama (M.Ö 200-133) AE 15, (4.19 gr). Sakallı Asklepios'un sağa bakıyor/ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ γύρω
cubugun etrafında dolaniyor. Koyu yeşil patina.

City/Mint name:	Pergamon
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG France 1828; Voegtli, FvP 28, 35
Valuation:	M&M Auc. 15 (10/2004), lot 537 (EUR 110 (\$139) + comm)
Photo courtesy of:	Muenzen&Medaillen Deutschland www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1802

Ç.:19.5 mm, E.: 4 mm, A.:7.88 gr.

Coin ID #1802

Pergamon (BC 200-133) AE 15

ca 200-133 BC. AE15 (4.19g). Laureate head of bearded **Asklepios** right / ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ
ΣΩΤΗΡΟΣ, **snake** coiled around staff. Dark green patina, EF.

City/Mint name:	Pergamon
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG France 1828; Voegtli, FvP 28, 35
Valuation:	M&M Auc. 15 (10/2004), lot 537 (EUR 110 (\$139) + comm)

Photo courtesy of:

Muenzen & Medaillen Deutschland -www.muenzenundmedaillendeutschland.de

URL:

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1802>

Ç.:14.5X13 mm, E.: 2.2 mm, A.:2.12 gr.

Ç.:14.6X14.5 mm, E.:2.1 mm, A.:2.90 gr.

Ç.:14.5X14 mm, E.: 3.2 mm, A.:3.85 gr.

Phrygia, Apameia Æ13 / Marsyas Attribution: SNG Tubingen 3975 Tarih: M.Ö.133-48. Ön yüzde: Artemis sağa bakıyor tepesinde tac var Ters: Satyr Marsyas sağa doğru yürüyor, flüt çalıyor. Boyutu: 13.33 mm, Ağırlık: 2.54 gr.

Ç.:17X16 mm, E.: 2 mm, A.:4.03 gr.

Phrygia, Apameia Æ13 / **Marsyas Attribution:** SNG Tübingen 3975 **Date:**133-48 BC **Obverse:** Turreted head of Artemis right **Reverse:**The satyr Marsyas walking right, playing flüte **Size:**13.33 mm **Weight:**2.54 grams **Description:**A nice example with bold detail.

Ç.:16X15 mm, E.: 3.5 mm, A.:5.47 gr.

Sardes, Lydia, AE17, Autonomous. 200-133 BC. Unbearded, laureate head of Herakles right, lionskin knotted around neck / ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ, **Apollo**, naked, standing left, holding raven on outstretched right hand and branch in lowered left, BA over NA in left field, all within laurel wreath. Paris 1966.453.7.

Ç.:17.8X17 mm, E.: 3 mm, A.:6.15 gr.

Augustus, Nysa AE19, Lydia. M.Ö.28-M.S.14. ΣΕΒΑΣΤΟΣ, baş sağa doğru bakıyor, oğlak burcunun dairesel özellikleri var / ΦΙΛΟ-ΚΑΙΣΑΡ-ΓΡΑΜ Β-ΝΥΣΑΕ-ΩΝ'e çelenk içinde yazılı olan beş satır mevcuttur. RPC 2664; Regling 50; BMC 23; Paris 832; KM 1; Mionnet III, 355; Winterthur 3502.

Ç.:18.8X18.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:5.53 gr.

Ç.:16.5X15 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.93 gr.

Pessinos (BC 100-0) AE

Pessinos (M.Ö. 100-0) AE (4.85 g). Kybele sağı bakıyor / ΜΗΤΡΟC ΘΕΩΝ, sağda oturan aslan kafalı hayvan figürü. Nadirdir.

Ç.:16 mm, E.: 2.5mm. A.:3.29 gr.

Ç.:17.5X17 mm, E.: 3mm. A.:4.68 gr.

Coin ID #14423

Pessinos (BC 100-0) AE

I st century BC. AE (4.85g). Turreted head of **Kybele** right / ΜΗΤΡΟC ΘΕΩΝ, lion sitting right. aVF. Rare.

City/Mint name:	Pessinos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG BN 2565-2568
Valuation:	Rauch e-Auc. 17 (7/2015), lot 102 (est. EUR 60; unsold)
Photo courtesy of:	H.D. Rauch - www.hdrauch.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=14423

Ç.:17X16 mm, E.: 3 mm, A.:4.97 gr.

Pessinos, Galatia, AE17 civic issue, 63-41 BC. 4.85 g. Turreted, draped bust of **Kybele-Tyche** right / **ΘΕΩΝ ΜΗΤΡΟΚ** to left and right of lion sitting right. Devreker 9; Imhoof GM 756; BMC 2; Vienna 34754; Paris 198-201; Waddington 6649-6652; Hoover HGC 769; SNG France 2565-2566.

Coin ID #14423

Pessinos (BC 100-0) AE

1st century BC. AE (4.85g). Turreted head of Kybele right / ΜΗΤΡΟΚ ΘΕΩΝ, lion sitting right. aVF. Rare.

City/Mint name:	Pessinos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG BN 2565-2568
Valuation:	Rauch e-Auc. 17 (7/2015), lot 102 (est. EUR 60; unsold)
Photo courtesy of:	H.D. Rauch - www.hdrauch.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=14423

Ç.:18X16.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:3.96 gr.

Coin ID #14423

Pessinos (BC 100-0) AE

1st century BC. AE (4.85g). Turreted head of Kybele right / ΜΗΤΡΟΚ ΘΕΩΝ, lion sitting right. aVF. Rare.

City/Mint name:	Pessinos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG BN 2565-2568
Valuation:	Rauch e-Auc. 17 (7/2015), lot 102 (est. EUR 60; unsold)
Photo courtesy of:	H.D. Rauch - www.hdrauch.com

Ç.:17X16.5 mm, E.: 2.8 mm, A.:3.82 gr.

Coin ID #14423

Pessinos (BC 100-0) AE

I st century BC. AE (4.85g). Turreted head of **Kybele** right / **MHTPOC ΘEWN**, **lion** sitting right.
aVF. Rare.

City/Mint name:	Pessinos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG BN 2565-2568
Valuation:	Rauch e-Auc. 17 (7/2015), lot 102 (est. EUR 60; unsold)
Photo courtesy of:	H.D. Rauch - www.hdrauch.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=14423

Ç.:14.5X14 mm, E. 3 mm, A.:3.64 gr.

Ç.:15.5X16.8 mm, E.: 2.1 mm, A.:4.06 gr.

Ç.:15.5X15 mm, E. 3 mm, A.:3.36 gr.

Makedon Kralları. Büyük Alexander III. Æ16. Gorgonlu Makedon Kalkanı.

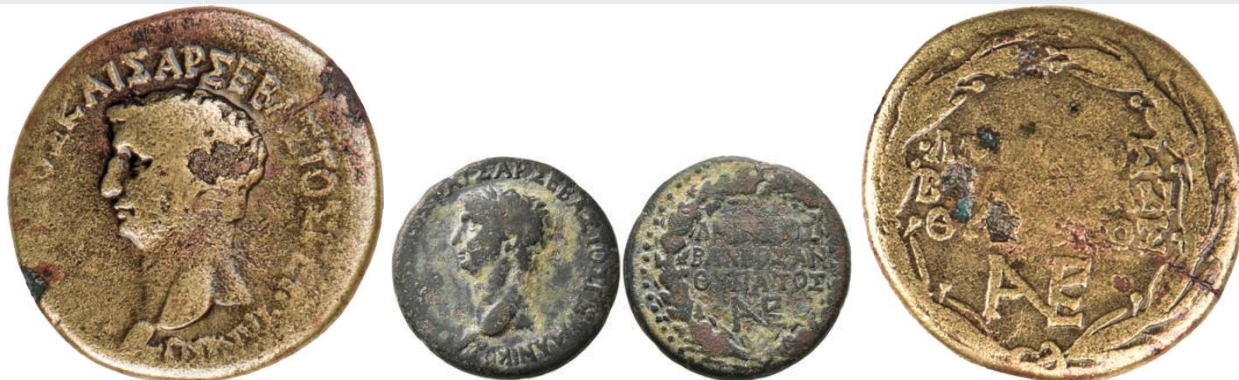

Ç.:17X16.5 mm, E.: 2 mm, A.:3.84 gr.

(BC 228-183) Prusias I - AE 16

Prusias I, 228-183 BC. AE16 (4.71g). Laureate head **Apollo** right / **ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΥΣΙΟΥ**, bow and quiver. Dark green patina, EF. Coin ID #3036

City/Mint name:	Kings of Bithynia
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	Waddington, RG 223, 17; SNG von Aulock 250
Valuation:	M&M Auc. 15 (10/2004), lot 267 (est. EUR 120; unsold)
Photo courtesy of:	Munzen & Medaillen Deutschland - www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=3036

Ç.:23X22.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:6.74 gr.

Roman Provincial. BITHYNIA. Nicaea. Claudius, 41-54. Diassarion (Bronze, 26 mm, 12.53 g, 1 h). L. Mindius Balbus, proconsul, 48-49. **ΙΤΙ ΚΛΑΥΔΙΟΣΙ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ** Bare head of Claudius to left. Rev. **Α ΜΙΝΔΙΟΣ / ΒΑΛΒΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΣ** above monogram of **NEIKAIA**; all within laurel wreath. RPC I 2044. Rare. Slightly rough and with some deposits, otherwise, fine. <https://www.acsearch.info/search.html?id=4765899>

Ç.:27X25 mm, E.: 2 mm, A.:10.35 gr.

Ç.:17 mm, E.: 3.5 mm, A.:5.40 gr.

Ç.:18.5X17 mm, E.: 2.5 mm, A.:4.53 gr.

Ç.:17.5X17 mm, E.: 2.1 mm, A.:3.63 gr.

C.:19.5X18 mm, E.: 2.5 mm. A.:4.80 gr.

Roman Provincial Coins. PHRYGIA. Cotiaeum. Claudius (41-54). Ae. Varus, magistrate. Obv: ΚΟΤΙΑΕΙΣ ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ. Laureate head right. Rev: ΕΠΙ ΟΥΑΡΟΥ ΥΙΟΥ ΠΟΛΕΩΣ. Zeus standing left, raising hand. RPC I 3220; SNG Copenhagen 320. Condition: Good very fine. Weight: 3.2 g. Diameter: 20 mm. <https://www.acsearch.info/search.html?id=5117572>

Ç.:20X19.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:5.04 gr.

Galatya'nın Koinonu. Claudius. M.S. 41-54. Æ (20 mm, 4.49 gr). Pessinus darblı; Annius Afrinus yargıç. Laureate başı sağa bakıyor, Cybele sola doğru oturuyor. RPC 3556; SNG von Aulock 6209. Yakın VF, kahverengi patina.

Ç.:17X15.5 mm, E.: 2.5 mm, A.:4.16 gr.

Antoninus Pius AE18mm of Iconium, Lycaonia. ANTONINVS AVG PIVS, laureate, draped and cuirassed bust right / COL ICO, head of Athena right, wearing crested Corinthian helmet. von Aulock 308. \$ 65.00

Ç.:22X21.5 mm, E.:2.8 mm, A.:7.95 gr.

Bithynia, Nicaea. C Papirius Carbo, Proconsul 62-59 BC, AE 23mm. Dated Year 224 = 59/8 BC. ΝΙΚΑΙΕΩΝ left, wreathed head of Dionysos right; date ΔΚΣ below, monogram before / ΕΠΙ ΓΑΙΟΥ ΠΑΠΙΡΙΟΥ ΚΑΡΒΩΝΟΣ, ΡΩΜΗ below, Roma seated left on pile of shields, holding Nike in right hand, spear in left; M behind Roma. BMC 3, SNG Cop 466, SNGvA 532.

Ç.:18.5X18 mm, E.: 3 mm, A.: 4.56 gr.

Ç.:14 mm, E.: 4 mm, A.:4.19 gr.

Ç.:30.5X29 mm, E.:3 mm, A.:17.19 gr.

Ç.:30X29.5 mm, E.:3.8 mm, A.:22.57 gr.

Ç.:21X18.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:6.11gr.

Coin ID #1810

Pergamon (BC 200-133) AE 19

ca 200-133 BC. AE19 (6.40g). Helmeted head of **Athena** right / **ΑΘΗΝΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ**, trophy of arms. Good style, dark green patina, aEF.

City/Mint name:	Pergamon
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	SNG France 1875; Voegtli, FvP 28, 174
Valuation:	M&M Auc. 15 (10/2004), lot 540 (est. EUR 110; unsold)
Photo courtesy of:	Muenzen & Medaillen Deutschland - www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1810

Ç.:22.5X20 mm, E.: 3 mm, A.:7.62 gr.

Ç.:18.5X17.5 mm, E.: 3 mm, A.:7.06 gr.

Ç.:19.5 mm, E.: 4.2 mm, A.:7.95 gr.

Ç.:19 mm, E.: 4.5 mm, A.: 6.84 gr.

Ç.:18.5 mm, E.: 4 mm, A.:6.50 gr.

Aigeai, Cilicia, AE20, dated year 135, 88-89 AD, time of **Domitian. Magistrate Herakleonos**. Wreathed head of **Asklepios** right, serpent-entwined staff before / ΑΙΓΕΑΙΩΝ ΗΡΑΚΛΕΩΝΟC above and beneath eagle standing left, head right, date ELR to left. SNG Levante 1706 (this coin); RPC 1777.

Ç.:16.5X17 mm, E.: 3.8mm. A.:5.27 gr.

Coin ID #8122

(BC 62-40) Deiotaros - AE 19

Deiotaros, ca 62-40 BC. AE19 (7.18g, 12h). Laureate head of **Zeus** right / **Eagle** standing left, head right, on thunderbolt; monogram to left. VF, attractive dark green-brown surfaces. Very rare.

City/Mint name:	Kings of Galatia
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	E.T. Newell, Un monnayage de bronze de Déjotarus 2; SNG France -; RPC I p. 356, 2
Valuation:	CNG Auc. 88 (9/2011), lot 430 (\$320 + comm)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=8122

Ç.:17.5 mm, E.: 3.8 mm, A.:7.75 gr.

Deiotaros, Galatya Kralı ve Paphlagonia. M.Ö. 62-40. AE19 mm, 7.18 gr. Zeus sağa bakıyor / Kartal ayakta solda, sağa doğru üzerine şimşek çakıyor; AHTR monogram sola doğrudur.

Coin ID #8122

(BC 62-40) Deiotaros - AE 19

Deiotaros, ca 62-40 BC. AE19 (7.18g, 12h). Laureate head of **Zeus** right / **Eagle** standing left, head right, on thunderbolt; monogram to left. VF, attractive dark green-brown surfaces. Very rare.

City/Mint name:	Kings of Galatia
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	E.T. Newell, Un monnayage de bronze de Déjotarus 2; SNG France -; RPC I p. 356, 2
Valuation:	CNG Auc. 88 (9/2011), lot 430 (\$ 320 + comm)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=8122

Ç.:19.5 mm, E.: 3 mm, A.:6.45 gr.

Phrygia, Apameia. Ca. 100-50 B.C. AE (22 mm, 8.07 g, 12 h). Phainippos, magistrate. Bust of **Athena** right, wearing high-crested Corinthian helmet / **ΦΑΙΝΙΠΠΙ**[...], **Eagle** alighting on basis with meander pattern, flanked by caps of the Dioskouroi. SNG Copenhagen 167. Near VF, green patina. Estimate:\$ 50.00

Ç.:15X13 mm, E.:1.1 mm, A.:1.32 gr.

Pergamum, Mysia, AE17, autonomous issue, late 3rd century BC. **Head of Athena** right wearing Corinthian helmet decorated with star / **ΑΘΗΝΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ**, above and beneath owl standing facing on palm branch, wings spread. TK monogram in left field, ΠΛ monogram in right field. SNG Cop 392 (these monograms).

Ç.:16X14.5 mm, E.: 1.5 mm, A.:2.07 gr.

Pergamum, Mysia, AE17, autonomous issue, late 3rd century BC. **Head of Athena** right wearing Corinthian helmet decorated with star / **ΑΘΗΝΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ**, above and beneath owl standing facing on palm branch, wings spread. TK monogram in left field, ΠΛ monogram in right field. SNG Cop 392 (these monograms).

Ç.:13.2X13 mm, E.:1.5 mm, A.:1.62 gr.

Coin ID #6304

Pergamon (BC 200-30) Diobol

ca 2nd-1st century BC. AR Diobol (13mm, 1.50g, 11h). Helmeted head of **Athena** right / **Eagle**, with wings spread, standing facing on palm; **ΑΘΗΝΑ[Σ] / ΝΙ-ΠΕ / ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ**. VF, porous. Extremely rare with this reverse legend.

City/Mint name:	Pergamon
References:	BMC 189 var. (NI-KO); Weber 5199 (tetrobol (?), T-A)
Valuation:	CNG Elec. Auc. 215 (7/2009), lot 183 (\$ 161)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=6304

С.:18X17.5 mm, E.: 2.8 mm, A.:5.43 gr.

похоже на Amisos 130-100 г.г. до н.э №1 Понт, возможно Амис, время Митридата VI, SNG BM Black Sea 977.9; HGC 7, 312

Coin ID #8989

Amisos (BC 130-100) AE 19

ca 130-100 BC. AE19 (5.66g). Rosebud, monogram / Star between two crescents. VF. Ex Pfeiler coll.

City/Mint name:	Amisos
Keywords:	Hellenistic/Bronze
References:	SNG BM Black Sea 981 f.
Valuation:	Lanz eBay (5/2012), #230792318154 (EUR 37.16 (\$ 46.91))
Photo courtesy of:	Numismatik Lanz - www.numislanz.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=8989

Ç.:15X14.5 mm, E.: 2.2 mm, A.:4.16 gr.

Pontus, AE21 of an uncertain mint. 130-100 BC. Leather helmet left / Star of eight rays with small crescents. BMC Black Sea 983; Baldwin 10-13 in RN 1913; Lindgren I, 59.

Ç.:22.8 mm, E.: 2.5 mm, A.:8.40 gr.

Coin ID #1102

Amisos (BC 85-65) AE 22

ca 85-65 BC. AE22 (7.24g). Head of young **Dionysos** right, wearing ivy wreath / Cista mystica, panther skin, diadem and thyrsos; monogram to left, **AMIZOY** below. Good style. Brown patina, EF.

City/Mint name:	Amisos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	RG 66, 24; SNG BM 1205; SNG Cop. 145
Valuation:	M&M Auc. 13 (10/2003), lot 228 (EUR 120 (\$141) + comm)
Photo courtesy of:	Munzen & Medaillen Deutschland - www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1102

C.:23.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:12.49 gr.
Амис 85-65 г.г. время Митридата VI

Coin ID #3230

Amisos (BC 85-65) AE 25

ca 85-65 BC, time of **Mithradates VI**. AE25 (11.45g). Head of **Perseus** right, wearing **Persian tiara** / **Pegasus** grazing left on ground line, **ΑΜΙΣΟΥ** and two monograms below. Dark green patina, good VF. Gutknecht coll.

City/Mint name:	Amisos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	RG 69, 32. SNG BM 1215
Valuation:	M&M Auc. 17 (10/2005), lot 730 (EUR 140 (\$ 167) + comm)
Photo courtesy of:	Munzen & Medaillen Deutschland - www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=3230

C.:26X24 mm, E.: 1.5 mm, A.:9.68 gr.
Carradocia, Caesarea, Гордиан III (238-244), год ? Syd 611

Ç.:29.2X28.5 mm, E.: 3 mm, A.:19.14 gr.

Coin ID #1099

Amisos (BC 109-89) AE 31

ca 109-89 BC. AE31 (19.76g). **Head of Athena** right, wearing triple-crested Attic helmet / **Perseus** standing facing. holding harpa and **Medusa's head**: Medusa's body at his feet. monograms flanking

him. VF, brown patina, reverse slightly double struck. Traditionally dated to the period of the First Mithradatic War, De Callatay has placed this issue during the period of **Mithradates VI**'s expansion of Pontic influence in Asia Minor prior to that conflict.

City/Mint name:	Amisos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	De Callatay pl. 48, F; SNG BM Black Sea 1169; SNG Cop. 137 var. (monograms)
Valuation:	CNG Auc. 67 (9/2004), lot 621 (\$226 + comm)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1099

Ç.:19 mm, E.: 2 mm, A.:5.56 gr.

Coin ID #12018

Kaisareia (AD 222-235) AE 21 - Severus Alexander

Severus Alexander, 222-235 AD. AE21 (5.85g, 6h). 228 AD. AY K CCOYH – AΛCΞΑΝΔ, laureate head right / [MHT]-P - K-AICA / ET Z (year 7), three double corn-ears tied together. A.K. coll.

City/Mint name:	Kaisareia
Keywords:	Roman/Bronze
References:	BMC p. 91, 332; Lindgren&Kovacs A1725Avar (no date); Sydenham p. 127, 587
Valuation:	CNG Triton XII (1/2010), lot 1394 (1 of 96 coins) (each price uncertain - \$ 6.000 + comm for all 96)
Photo courtesy of:	Classical Numismatic Group - www.cngcoins.com
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=12018

Ç.:26X25.8 mm, E.: 3.8 mm, A.:20.37 gr.

Amisos (BC 130-100) AE 28

ca 130-100 BC. AE28 (22.84g). **Male head left (Mithradates VI?)**, wearing **Persian leather cap (basklyk)**: countermarks: helmet. thunderbolt. gorgon facing / 8-rayed star. VF. dark green patina.

Rare. Gutknecht coll.

City/Mint name:	Amisos
Keywords:	Bronze/Hellenistic
References:	Baldwin 291, 10
Valuation:	M&M Auc. 17 (10/2005), lot 739 (EUR 150 (\$179) + comm)
Photo courtesy of:	Munzen & Medaillen Deutschland - www.muenzenundmedaillendeutschland.de
URL:	http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=3235

Ç.:25X22.5 mm, E.: 3.5 mm, A.:11.87 gr.

Greek SELEUKID EMPIRE. Antiochos III 'the Great'. 222-187 BC. Æ (21.7mm. 9.49 g. 1h). Antioch on the Orontes mint. Struck circa 222-211/10 BC. Laureate head of Antiochos III, as **Apollo**, right / Apollo Delphios seated left on omphalos, testing arrow and resting hand on grounded bow; [monograms] to outer left. SC 1048.1; HGC 9, 466. VF, dark green patina with earthen highlights/deposits. From the MNL Collection. Ex Thomas Bentley Cederlind Estate (Classical Numismatic Group Electronic Auction 382, 7 September 2016), lot 124.

Ç.:17X15.5 mm, E.: 3 mm, A.:4.45 gr.